

**בין אובדן בן עקב התאבדות בצבא
לאובדן בן עקב פעילות מבצעית:**

הדומה והשונה בחוויית השכול ההורי

פארה אדלמן, MSW

**מחקר במסגרת לימודי MA
אוניברסיטת חיפה - 2015**

איך המחקר נולד?

פּרָפְרָה על דבריו של אב שכול בכנס "בשביל החיים"

בשיח הציבורי בכלל
וביום הזיכרון לחללי צה"ל בפרט,
על מה מדברים?

אפשר גם אחרת

הצער של המשפחה - כן

סיפורו של הבן - כן

הצדקת ההתאבדות - לא

שכול עקב

פעילות מבצעית - כן

תאונות/ מחלות - כן

התאבדות בצבא - לא

"הציבור לא יודע לעשות את הפרדה הזו

ולכן הסיפור שמספרים, הוא - מורחק" (טוביה - שם בדוי)

שיטה

הורים שכולים (יחידים או זוגות)

7 עקב

7 עקב

פעילות מבצעית

התאבדות

איכותנית
פנומנולוגית

ראיונות עומק חצי-מובנים

איתור מרואיינים בעזרת

ומהיכרות אישית

ממצאים

תמה 1: הבניית אירוע האובדן וחויית השכול

חויית השכול
הראשונית והמאוחרת

תקופת
טרום- האובדן

תמה 2: תפיסת האובדן, התמודדות וחיפוש משמעות

משמעות החיים
בצל האובדן

תהליך התמודדות
במישורים שונים

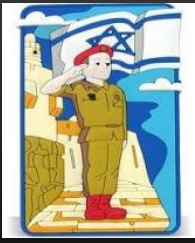
מחשבות
ושאלות קיומיות

תמה 3: ההורים השכולים והחברה בישראל

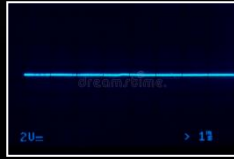
תפיסת המוות כהרואי או בלתי הרואי,
השלכותיה על חויית השכול ועל
מקום ההורים באתוס השכול הישראלי

תמיכה חברתית
ממוסדות רשמיים
ובמעגלים אישיים

מסקנות - הדומה בחויית השכול

תקופת טרום-האובדן מחויבות לשירות, מכון לסיימו בהצלחה

חוויה ראשונית

לו רק...

רגשות אשם

סופיות המוות

החמצה

חלום שנגדע

כאב

פתאומיות

חוויה מאוחרת

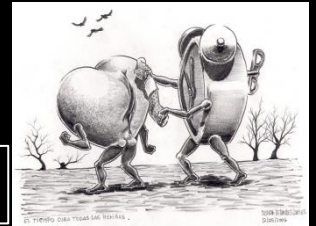
עגוע זה מן חוט המקשר מלב אל לב ככל שהמרחק גדל, החוט נמתח וזה כואב

אתבצבצ
לרא

או מגביר געוע?

הזמן עושה את שלו?

תמיכה חברתית

זר לא
יבין זאת

המעגל האישי:
הטוב והמורכב

גורמים רשמיים:
תלוי בהתנהלות

תפיסה, התמודדות, משמעות

הנצחה אישית
וייצוג פנימי

רצון / חשש
לדבר על הבן

שינוי
הנחות יסוד

מסקנות - השונה בחויית השכול

התאבדות	פעילות מבצעית
טרום האובדן	
*הבן: חדור מוטיבציה, ציפיות גבוהות, מצוקה, כאב מנטלי, זמינות הנשק---< התאבדות *ההורים: ניסיון לעזור ע"פ הבנתם את כאבו	*הבן: חדור מוטיבציה, תקופה טובה *ההורים: שביעות רצון מהבן *חלקם: תחושת בטן לגבי הנפילה
חויית השכול - רגשות, תפיסות והתמודדות	
*הלם הבשורה: "לא הבנו את עומק הכאב" *רגשות אשם: "יכולנו למנוע? כשלנו כהורים?" *כעס על עצמם, על הבן; חלקם, על בני זוג *בהמשך – תובנות על אי-יכולתם למנוע זאת התמודדות עם האבל + ההתאבדות עיבוד האבל + ההתאבדות	*הלם הבשורה: "קיווינו שיחזור בשלום" *רגשות אשם: "לא הצלחנו לשמור עליו" *חלקם: כעס על הגורמים האחראיים למלחמה. *בהמשך – תובנות על אי-שליטה על מותו התמודדות עם האבל עיבוד האבל
החיפוש אחר משמעות חדשה	
*פעילות ציבורית - מניעת אובדנות בצבא ובכלל	*פעילות ציבורית - התנהלות המלחמה/ רצון למנוע מלחמות

מסקנות - השונה בחוויית השכול

התאבדות

פעילות מבצעית

יחס ההורים לתמיכה חברתית – המעגל האישי

*פתיחות מול מבוכה – יותר מכל אובדן אחר
*סטיגמה בעל כורחם
*קבוצות תמיכה להתאבדות בצבא

*פתיחות מול מבוכה – כמו בכל אובדן
*יראת כבוד בעל כורחם
*קבוצות תמיכה לפעילות מבצעית

מוות הרואי/ בלתי הרואי ע"פ תפיסת ההורים

*מוות בלתי-הרואי, "חסר טעם", כישלון
*תהיות ושאלות לגבי החייל ומשפחתו
*אי-נוחות/ הימנעות / השתקה אישית
וציבורית של סיפורם

*מוות הרואי, הילה של משמעות, שליחות
*הכרת תודה והוקרה לחייל ומשפחתו
*השתוקקות אישית וציבורית לשמוע את
סיפורם

מקום ההורים באתוס השכול הישראלי

*קושי להכיל אותם בזיכרון הצבאי-לאומי
*צורך בהכרה בניסיון של הבן לתרום לצבא
*ראייה ערכית-שוויונית של כל חייל שנכנס
לצבא תחת חוק

*מקום מובטח וברור בזיכרון הצבאי-לאומי
*הבנת הקושי של הורים שחוו התאבדות
*דעת יחיד במחקר: הגדרת חללי מערכות
ישראל כנופלים בפעילות מבצעית בלבד